

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

la „Tel. Rom.” într-una cu suplimentul „Folia Pedagogică”
Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45.
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Cărțile bisericesci.

Revenim din nou asupra acestei cestiuni, care din domeniul unei afaceri pur literare, și încâtva și rituale, a ajuns să devină o afacere de caracter politic.

Cetitorii nostri se vor mira, cum se poate ca o asemenea afacere literară, cum e retipărirea cărților bisericesci cu litere latine, să potă deveni afacere de natură politică, care să neliniștească presa jidovă și jidovită dela noi, și probabil să provoce și ingerința guvernului unguresc.

Vom deslega enigma, și vom spune, care e părerea noastră în această afacere.

După cum am arătat în numerii 59 și 60 ai diarului nostru, în sinodul din România s'a ridicat o voce, care a cerut uniformitatea în limbă și în ortografia cărților bisericesci pentru toate metropoliile române greco-orientale, un lucru, care s'a observat totdeauna în biserica română-orientală; un lucru, care l'au cerut și congresele noastre naționale bisericesci dela 1881 încôce, un lucru, care de sine se înțelege îndată ce avem aceleași cărți rituale în întreaga biserică noastră orientală, și aceeași limbă noi românii cu cei din vecinul regat România și cu cei din Bucovina.

Fiind vorba de retipărirea cărților bisericesci, s'a aflat necesitatea de a se accentua o eventuală revisiune a textului actual, spre a ajunge la uniformitate, și ortografie asemenea uniformă.

Înțelegerea se poate face în scris, care însă merge mai greoiu și cere timp mai îndelungat, se poate însă face și în calea unei înțelegeri a delegaților metropoliilor române.

În sântul sinod al României nu fără cuvânt s'a accentuat modalitatea din urmă.

Ministrul de culte al României s'a aflat motivat a pune chestiunea pe teren politic, accentuând, că o eventuală înțelegere a noastră cu delegații metropoliei din București însemnă „intervenție afară din țară”.

Noi nu am împărtășit aceste înguste vederi ale domnului ministru de culte din România și am fost de credința celor dela „Drapelul”, cari au pus chestiunea pe teren pur cultural, și au ilustrat cu lucrările academiei române, la cari participă românii din toate locurile.

Intențiunea ministrului de culte român o au pătruns presa din patria noastră.

Diariul „Budapesti Napló” în numărul dela 21 Iunie nou a. c. se pune pe partea ministrului de culte din România nu numai din cauza considerațiilor internaționale, cari trebuie să le observe guvernele statelor, cari trăiesc în raporturi normale, ci și din considerațiuni la autonomia și autochefalia bisericeii noastre ortodoxe din Ungaria.

Spre a pute face cestiune politică din această afacere și aici la noi, unde omenii cu tot curentul magiarisărei de aji, totuși mai au considerațiuni față cu mintea sănătoasă, diarul din cestiune dă afacerii caracter de administrațiune

bisericească. Un amestec ar fi deci acesta al metropoliei din România în afacerile de administrațiune ale bisericeii noastre de aici, care învôlvă primejdie pentru autochefalia metropoliei noastre. Diarul din cestiune face apel la ministrul de culte din Ungaria, să salveze autochefalia bisericeii noastre de un asemenea pericol, și la cazul neașteptat, când dără și metropolitul nostru ar fi de credința, că limba bisericească e afacere pur literară și dără și rituală să-l facă atent la datorințele sale de arhieru, chemat a-și apăra biserica.

Încât cunoscem noi aplicările personale ale ministrului nostru de culte, și spiritul, care domnesce în sinul ministeriului de culte în ce privește afacerile bisericeii noastre, ușor ne putem trezi cu surprinderea, că și ministrul nostru de culte se se pună pe cercul de considerațiuni al colegului său din București.

În cazul acela biserica noastră își va regula afacecea aceasta pe calea cea mai greoie, va trebui însă să decline ajutorul, ce cu atâta profusiune i-se dă din partea presei unguresci în apărarea autochefaliei bisericeii noastre.

Deocamdată numai atâta. Noi scim mai bine ce ne trebuie, cari durerile noastre, și cari mijlocele, prin cari noi ajungem la perfecționarea instituțiilor noastre bisericesci.

Guvernului din România trebuie să i facem rugarea, că dacă în afacerile noastre bisericesci nu ne poate ajuta, cel puțin să nu ne creeze el greutate.

Echou la Milleniu. Din tabera opoziției a eșit o jalnică voce, un sfășietor suspin după tărăboiul millenar. „Hazánk” face o reprivire asupra învătămintului din scôlele medii, îndeosebi asupra rezultatelor dela finea anului scolastic, și ajunge la nește concludii, cari merită să fie recomandate spre cetire tuturor Românilor. Etă ce scrie numita fôie în numărul seu din 21 Iunie sub titlu: „Decăderea educațiunei”:

„Cultul moralei superioare a societății s'a încuibat în scôle și produce desastrose rezultate. Încă un an său doi se mai înaintăm în spiritul acesta, și părinții onorabili vor pute plângând să privească la copii lor otrăviți spiritualmente. Făcând o oglindă despre învătămintul din anul millenar și despre rezultatele lui în scôle, — ne înspăimântăm, și nici o sfortare, nici o silită clasificare mai bună, nici o altă înfrumșetare său cauză, nu ne sterge impresia acestă.

Clasa supremă din scôlele medii arată nește rezultate, cari denotă lipsa de rezultate în anul espirat, lucru ce trebuie să surprindă. Unde corpul profesoral este conștient, unde comisarul guvernial s'a achitat conștient de datorința sa, eu trebuit ca cel puțin 50% dintre tinerimea maturisată, să se reiepteze ca nematurii. În moralitatea anului trecut acuprins în mod destructiv facultatea de cugetare a tinerimei. Ei, și cum se nu se corupă inimile fragede și susceptibile, privind la o țără ce înotă în plăceri. Ungaria era cuprinsă din Maiu până în Octobree de cântece și chiote, de alungul și de alatul curgea beutura cea galbenă, cu marșul lui Rákoczi ne culcam, cu el ne sculam. Ōs-Budavár, Constantinopolul, 22 orșe, statue golane-vivante,

jocuri bizare, balet spaniole și un șir de banchete, — se succedau în fața băeților.

Pe cheltuelile statului au fost aduși aici Slovaci, Români, Sârbi Săcui și Sași, pentru ca să se îmbete odată bine, ér pentru un păhar de vin să voteze în 28 Oct. cu candidații guvernului.

Din toate părțile țerii au fost strinși băeți la producția din gimnastică, — pentru-că, veți dómne, să și dobândescă cultură cosmopolită vest-europeană, venind în contact cu virginalile locale de plăcere din Ōs-Budavár și ca să se convingă ce risipă de părăle se face aci din partea acestora, cari nici când n'au învățat cum să câștigă părăle pe cale cinstită.

O, tinerimea este docilă; ea nici când nu uită o instrucție atât de intuitivă...

În felul acesta curg jalbele mai departe, care de care mai grea acasă. Așa se vorbește despre profesori corupți, cari comunică în ascuns temele scripturistice maturisanților. „Și această tinerime are să formeze basa viitorului națiunei noastre... halal de această basă”, — ăce gura păcătoșului!

Cu adevărat halal!

Curente confesionale.

(*) Din toate colțurile țerii s'au pornit curente confesionale. În toate colțurile patriei și la toate popoarele s'au aprins flăcări, a căror menire e problematică încă.

În Ungaria, pôte din vremile reformațiunei încôce, nu s'a vădut o mișcare atât de întinsă în cele confesionale ca în anul acesta. Nici chiar legile politice bisericesci, cari au provocat aprôpe o revoluție confesională, la care angajați erau afară de reformati toate confesiunile recepte, — n'au luat atât de largi dimensiuni de luptă și de agitațiune, ca noiele curente.

Fenomenul se explică pe lesne.

E vorba de realizarea unor dorinți nutritive de confesiuni de multe decenii încôce. Bisericele își reclamă independența, autonomia.

Mișcarea romano-catolicilor pentru crearea unei autonomii datéză dela anul 1871. Sârbi își cer deja de mulți ani revisiunea constituției lor bisericesci. Românii greco-catolici sunt și ei interesați în chestiune. Numai Rutenii nu dau dovești de viață; de când nu mai viețuiesc naționalicesce, ei și în cele confesionale se lasă în draga voie a întâmplării. Tot același lucru s'ar pute ăce și despre Slovaci catolici. Slovaci n'au biserică națională. Poporul lor este în preponderanță catolic și este cărmuit astăzi în toate privințele de cărmăciul partidului popular, ér inteligența slovacă, care aprôpe întregă aparține bisericeii luterane, se desparte tot mai mult de masa poporului.

Înainte tuturor curentelor confesionale, în fruntea acestor frământări, stau șireaguri de anteluptători. Romano-catolicii au razime cu sutele în sus și în jos. Sârbiilor le este dat razimul în conștiința lor națională, în caracterul național al bisericeii gr-ort. sârbesci. Confrății greco-catolici au isbutit în pripă a se afirma la

Cluj. Numai Slovaci și Rutenii stau sub deplorabile auspicii.

Din rezultatele de până acum a mișcărilor pornite în scopul alegerii membrilor pentru congresul catolic și pentru cel gr-or. sârbesc, reiese clar, că s'au validat și pornit a se valida și la congres — elementele cele mai cu dragoste pentru biserică. Etă o împrejurare, care dovedesce, că mișcările aceste nu sunt provenite numai din îndemnul de a-și crea o organizație, pentru o mai ușoră funcționare a administrațiunei bisericesci, ci ele sunt efluxul stărilor morale-crescinesci actuale, stări ce reclamă o întărire, o îngrădire a bisericeii pentru o mai ușoră apărare față de dușmănoșele influințe din afară și pentru sanarea relelor din lăuntru.

Ori cât ar fi de iesuiți, de bigoți, intoleranți și nesinceri față da alte biserice, — cei dela cărma bisericeii catolice, ori cât ar fi ei de favoriți și de avidi în aglomerarea de favor materiale, cari fac posibilă lupta lor pentru sutele de scopuri, — totuși trebuie să le recunoșcem o parte bună, eșită la ivelă mai cu sémă în anii din urmă: ei stau astăzi în fruntea rășboiului declarat de biserica în contra corupțiunei de care țera noastră este cuprăsită. Dacă biserica catolică, dobândindu-și autonomia, va continua a se lupta cu toate forțele sub stindardul arborat în po-triva corupției, ea-și va asigura stima tuturor aderenților creștinismului și a iubitorilor de patrie. Dacă însă puterea ce fi se va da, o va folosi pentru tendințele ei egoistice manifestate atât de des, ea va dovedi, că nu este dămnă de această stimă.

Felul cum se vor constela congresele apropiate nu va fi însă agreat în acel loc, de unde s'au făcut posibile actualele mișcări confesionale: la guvern.

Partidul, al cărei extract este guvernul, este astăzi tare și mare în țără, cum na fost nici odată. Omnipotența guvernului, cu un astfel de partid la spate, care a sêvșit botezuri cum sunt și legile bisericesci, este fără hotar. Cu încredere la această gardă napoleonistă, guvernul ș-a propus resolvirea problemelor confesionale pendente de atâta timp, autonomia bisericeilor catolice și a celei gr-or. sârbesci. Era firm convins, că resolvirea acestă se va întâmpla după principiul *sic volo, sic jubeo*, era sigur, că nădejile unui guvern atât te puternic nu pot rămâne neîmplinite. O aștepta și pretindea această dela Sârbi, pe cari îi cunosea atât de neprimejdiși în raport cu puternici catolici.

Nu i-a fost dat însă guvernului să-și vadă asigurate așteptările. Cu toții au vădut de ce e vorba. Au înțeles mai cu sémă Sârbi, că intenția guvernului de a asigura pentru totdeauna amestecul statului, ca factor superior în ale bisericeii, trebuie făcută imposibilă. Au înțeles, că iminentele congrese trebuie să se compună din câți se pôte de mulți bărbați, cari nu întră în vederile guvernului, vederi ce sunt diametral opuse caracterului autonom al unei biserice.

Ne interesăm aci de frații Sârbi.

Murmur de dispăcere se aude astăzi din garda guvernului. Jurnalele unguresci varsă puciosă peste capetele Sârbiilor, pentru că congresul

lor va fi compus din 4/5 părți delegați, Sârbi radicali și liberali. Ei, și o astfel de adunare, unde cele mai nefalsificate elemente ale unui popor sunt întrunite pentru apărarea bisericii, care nămului îi este singurul scut de viață națională, — nu oferă guvernului nici cea mai mică garanță de reușită cu planurile sale de subordonare a bisericii.

Adunarea Sârbilor, care va fi compusă spre fericirea bisericii și spre lauda nămului, nu va vota un astfel de statut, care despăie biserica de caracterul ei și nămul sârbesc de viitor.

Deși poate alt statut nu li-se va da vci se voteze, deși președintele designat al adunării, baronul Nicolici, are ordinul guvernului de a disolva congresul în cazul, că statutul guvernului nu se va primi, deși orice disordine și nehotărâre în cele administrative va dăinui și mai departe, totuși trebuie să ne bucurăm de stările actuale. Căci, decât o autonomie atârnată de stările sufletești ale guvernului, decât o independență, de care nămul se rușinează, decât supunerea la o continuă controlă, decât o stare de legală sugrumare și lipsită de voință liberă, — mai fericită este starea de astăzi a lucrurilor.

Este chestie de timp, ca și Sârbii să reușască cu scopurile lor ideale și în privința acăsta într'ajutor continuu le stă spiritul bisericii orientale, credința lor strămoșască, și faptul, că biserica lor este biserica națională.

Acestea le am avé de remarcate deocamdată față de curentele confesionale pornite din toate colțurile țării noastre, curente ale căror sfârșit e problematic încă.

La situațiune.

Budapesta, 1 Iuliu 1897.

Situațiunea o domină: obstrucțiunea înscenată de opoziția parlamentară, la vedere, pentru apărarea libertății presei în sens magiar, în faptă însă, ca să accelereze venirea lui Apponyi la putere, și autonomia catolică.

Guvernul a ajuns în corn de capră cu ambele.

Pentru cea dintâi se teme, că nu va scote la cale legea pentru premiul de zahar, carea până la 1 August trebuie să fie sancționată, ér autonomia catolică din capul locului nu-i vinea la socotă, dar a trebuit să o inițieze, agitația pornită însă îi însuflă mari îngrijiri.

Deși guvernul, mai ales împintinat de grupul lui Tisza, și-a pus carul în petri, ca cu totă obstrucția opoziției să scotă la cale perhorecatul § 16, totuși se vorbește ca sigur, că dacă opoziția îi va garanta admiterea legii pentru

premiul de zahar, se va muia și va face concesii.

Pe când veți da publicității șirele acestea pôte veți și avé deja sciri telegrafice, că guvernul se învoiesce ca §. 16 să se îndrume la comisiunea parlamentară, ca să-l studieze de nou și să-l stiliseze astfel, ca și opoziția să-l primescă.

Atât cu privire la acăsta, cât și cu privire la „autonomie“ însă, atât mișcarea comitetului naționalităților, cât și mișcarea românilor gr.-catolici, sunt momente binevenite pentru guvern, fiesce, nu pentru ca să satisfacă pe cei ce se plâng, ci ca pe opoziție să o sparie cu naționalitățile, că earăși periclităză „ideia“ de stat maghiar, ear la locul seu să se justifice: că nu el pörtă vina, că autonomia catolică nu se pôte realiza.

Ați mai vădut vr'o adunare românescă, care să fie apreciată cu atăta moderațiune, ba poți dice bunăvoință, cum este apreciată adunarea din Cluj a românilor uniți?

Asta nu s'a pomenit de 30 ani încóce.

După semne omular fi sedus să creadă, că într'adevăr „situațiunea s'a schimbat“, cel puțin față de românii uniți, dar se vor înșela cei ce vor crede acăsta.

„Trebuie lăsați în pace românii uniți să facă toate demersurile contra autonomiei catolice așa cum a fost contemplată de biserica catolică, și de voie de nevoie admisă de guvern, ca la urmă să se pôte dice: că și aceea învólă pericoll pentru ideia de stat, pentru-că greco-catolicii români pretind biserica națională autonomă cu congres național, întocmai cum au românii ortodoksi, ceea-ce guvernul a declarat deja, că este o „greșelă“ politică din punct de vedere al ideii de stat magiar. Dând autonomie romano-catolicilor, va trebui să se deie și greco-catolicilor susținuți și de Papa în astă privință. Rațiunea de stat nu admite însă autonomia cu biserica națională a românilor uniți, deci va trebui să se iee dela ordinea ălei cestiunea autonomiei catolice cu atât mai vârtos, că prin aceea s'ar mai întâri și partidul popular.“

Acestea se susțin pe la locuri bine informate, că ar fi motivele culanței jurnalistice guvernamentale față de adunarea din Cluj, pentru-că, decât o autonomie cum o pretind și romano-catolicii, ca adică toate fondurile catolice, cari până acum au fost în administrarea guvernului, să devină în administrarea organelor autonome bisericesci, mai bine nici o autonomie. În jos strige lumea cât voiesce, numai în sus să fie scuse, ér mișcarea românilor greco-catolici va fi bun pretext la timpul seu în acest scop. ?

Părerile împăratului Wilhelm. D. de Blowitz, corespondentul din Paris al marului diar englez „Times“, a comunicat gazetei sale o conversație, care merită totă atențiunea.

Éta un fragment de convorbire ce am avut ieri în grădina ambasadei engleze cu un om forte important, care se întorce din Germania, și pentru a cărui exactitate garantez: vréu să dic, că opinia sa e autorizată și că reproduce cuvinte, cari sunt așa de exacte ca și când le-ași fi auzit însu-mi:

„În ce privește chestia greco-turcă, acăsta s'a dis deja, ați repetat-o dv. și alții au dis-o și ei, și, în Germania o spune ori ce om competent: „Europa a dat Greciei Tesalia, și cum nu Europa a fost bătută, ea nu va suferi ca să se reia ceea-ce ea a dat cu învoirea unanimă a Congresului.“

Turcia nu numai că nu pôte păstra Tesalia, dar nici s'o păstreze în mod serios. Se răspunde la acăsta: „Dar cine va silii pe Turcia să o părăsescă?“ Și eu răspund: Rusia în 1878 a fost mai puternică decât Turcia actuală. Ea prinsese Constantinopolul între cele două brațe de clește, care se numesc: Salonic și Batum. Ei bine! Printr'un simplu ascendent moral a silii pe Rusia să-i dea drumul. Turcia actuală nu va resista acolo, unde Rusia n'a putut resista. De altminteri, Abdul-Hamid e un om politic prea cuminte pentru a fi creșut un singur moment, că Europa îi va ceda în punctul acesta.

El posedă prea mult tact pentru a fi comis greșelă de a cere Țarului, îndată după depeșă sa pentru armistițiu, un fel de plată pentru condescendența sa față cu cererea Împăratului. Nu, Sultanul scie prea bine că nici Rusia, nici Germania nu va susține pretențiunile sale de a păstra Tesalia sau să rămână acolo cu titlul de cuceritor, și acăsta cu atât mai mult, că 'și-a interdis din capul locului dreptul de a se aspira la un așa rezultat. Nu, intenția lui Abdul-Hamid e mai rafinată: ceea-ce vrea, ceea-ce urmărește dela începutul perioadei actuale, e să dividă Europa.

Ori, dacă insistă asupra acestui punct, e că speră să găsească aci mijlocul de a divide Europa, și acăsta e totă politica și totă forța sa; căci, băgați sémă, că dacă Rusia ar lăsa să se creadă că-l susține pe calea acăsta, în ciuda tuturor tratatelor din lume, Franța nu ar putea rămâne de acord cu dânsa; ea n'ar putea admite cu nici un preț ca Turcia, sub o formă ore-care, să pue mâna pe Tesalia, și vedeți consecințele: s'ar face a split, (o țandără) în blocul european, și politica Sultanului ar scii s'o lărgescă îndeajuns pentru a face o gaură.

Din fericire n'avem să ne temem de acăsta. Europa rămâne unită și dacă Sultanul comptăză pe divisiunile ei, sunt convins că se înșală, și că în chestia acăsta a Tesaliei, nu va găsi nicăiri sprijin. Trebuie numai să nu fim grăbiți și să ne reamintim, că cernicul oriental e totdeauna mai înapoi de cât ale noastre. Le-am spus acesta în Germania, unde încep să fie nerăbdători.

Mă întrebați ce gândesc despre împăratul Wilhelm II! Da, știu că e greu să-ți formezi o idee exactă despre partea sa intelectuală și modul de a cugeta și vorbi. Dar, când ai ocazia să-l vezi și șansa de a-l găsi bine dispus, devine foarte interesant, și originalitatea vederilor sale și forma particulară ce le dă, sunt de natură pentru a fixa atențiunea și a impresiona mult pe acei, cari îl ascultă. Voiu încerca să vă reproduc, cât de exact posibil, trei puncte asupra cărora și-a spus părerea

„Nu știu, a dis împăratul Wilhelm — și acăsta e, într'adevăr, un mod pican de a judeca lucrurile, — nu știu pentru-ce Francezii sunt atât de supărați pe mine. Nu eu am creat starea de lucruri existentă. E o moștenire ce am găsit, și nu cred să existe în lume o ființă capabilă să gândească, care să-mi pôte reproșa de a fi primit-o. Eu n'am făcut nimic pentru a agrava o situație, care mi a fost transmisă și al cărei credincios și respectuos servitor m'am mulțumit a fi până-acum.

„Cred, că chiar acei, cari strigă mai tare, dacă ia-și întreba: ce povață îmi dau, n'ar putea să mă consilieze, un lucru, pe care ar fi incapabil să-l facă, dacă ar fi în locul meu. Și totuși sunt supărați pe mine, ca și când eu ași fi făcut toate acestea, și zădărnicesc toate eforturile mele pentru a îmbunătăți o situație, a cărei ameliorare ar avea pentru ambele țări consecințele cele mai fericite.

„Am încercat destul să creez o acțiune comună pentru ambele țări, pe terenul industrial și comercial, pe terenul economic. Dar unii au răspuns cu hotărârea unor oameni incapabili; și ceilalți, cu dispozițiile simpatice ale oamenilor inteligenți, dar cari nau nici curajul, nici autoritatea necesară pentru a duce lucrurile la bun capăt. În condițiile acestea, trebuie să lăsam, ca lucrurile să-și urmeze cursul regulat și să comptăm pe vreme pentru a aduce soluțiuni, ce nu se pot întrevea acum“...

Nu vom reproduce aci al doilea punct: părerea Soveranului Germaniei asupra raporturilor sale cu Papa Leon XIII. Cu atât mai interesant e pasagiul următor:

„Sunt mai puțin asigurat — a dis Wilhelm II—în privința viitorului Europei, pentru care prevăd un dublu pericol. Nu mă tem de „pericolul galben“; nici de „pericolul roșu“, pentru-că acesta se întemează pe utopie și spoliațiune, și lumea civilisată întrégă e hotărâtă să-și unescă eforturile pentru a-i face față și a se protege contra acțiunii sale destructive. Dar mă tem de o parte de pericolul unei ore-cari expansiuni năvălitoare și continue de care Europa e amenințată de una din acele rase armată cu toate mijlocele pe care civilizația le pune și le va pune în serviciul ambițiunii sale; și mă tem, de altă parte, de intervenția lumii noi, care începe să arete pofte, necunoscute până acum, care nu întârzie de a voi să intervie în afacerile lumii vechi și a se întâlni în drum cu ambițiuni totdeauna deștepte, cari se agită în jurul nostru. Éta de ce mă tem, și éta de ce eu, din parte-mi, lucrez fără a mă lăsa a trage la concepțiuni ambițioase, care mi s'ar atribui foarte ușor, pentru a turbura Europa, sub pretextul, că vor să mă împedec de a o turbura“.

Revista externă.

Evenimentele, cari preocupă de present mai mult presa europeană sunt: crisa ministerială germană și tratativele de pace între Greci și Turci.

Nu pentru aceea preocupă presa europeană crisa ministerială germană pentru-că Marschal, ministrul de externe a cădut și ca atare a devenit Bülow, ci pentru-că acăsta crisa ministerială însemnă și prevestesce o reîntorcere la politica lui Bismarck — la alianța cu Rusia, la antipatia față de Anglia, la abdicarea contractelor comerciale, la vama de apărare agrară cu tarife autonome, la persecutarea social-democraților și la limitarea dreptului de întruniri prin mijloce polițenesci. — Ce a îndemnat pe împăratul Wilhelm să se întorcă la politica lui Bismarck, pe care chiar și în timpul din urmă nu-l puté vedé cu ochi buni, încă nu se scie. Crisa încă nu e terminată. Mi-

FOIȚA.

Claca.

E un obicei la noi în Crihalma, un obicei, care e împrumutat — după-cum mi s'a spus — din Țera Oltului, de vre-o 20 ani, că oamenii mai cu stare din comună, la secerișul bucatelor, arangiază clăci.

Nu pot trece fără de a face o descriere despre tot decursul clăcii, fiind acesta un obicei frumos, și care numai la noi la Români se pôte afla, ceea-ce ne îndreptătesce a crede, că și aceasta, ca multe alte frumoase obiceiuri, e rămas dela strămoșii nostri, glorioșii Romani.

Decum se luminează de ziua, câțiva feciori, luând pe diplașul, — care în astfel de casuri mai totdeauna suflă cu clarinetul, pentru a da mai mare alarmă în sat — cu ei, cutremură toate ulițele comunei în chiuituri și strigături de joc, cum d. e.:

Pentru mândra, care-mi place
Trei ăle de clac-aș face,
Pentru care mi-e urită,
Num' o ăi și-mi pare multă ș. a.

După care adunându-se la gazdă — cum o numesc ei, — pleacă cu toții cu un om al gazdei, sau chiar cu gazda, la câmp, și înșirându-se într'un lung șir în jurul holdei, ficii, fete, neveste și bărbați mai tineri, lasă în urmă-le snopii, cari cu cât diplașul mai bine îi scie îndemna prin violina sau clanaretul său, cu atăta se înmulțesc mai tare și mai iute.

Ți-e mai mare dragul privind la frumoșele românețe, fete tinere, ca și neveste, cu câtă dibăcie sciu manua secerea în holda cea curată de grâu, și cum se întrec la lucru prin glume nevinovate. Feciorii chiuiu și strigă de joc, nebagând în sémă căldura cea înădușitoare, pe când diplașul, care e țigan, după-ce dă căldura, se moie, ca tot țiganul, și nu mai trage cu arcu așa cu foc ca mai nainte, ér feciorii și bărbații mai tineri îi dojenesc pe țigan prin strigături, strigându i:

Cine trage cu arcu?
Trage „Cula săracu“,
„Dar nu trage“,
„Dar se face“,
Nu trage de nici un rău,
Da trage de dorul meu. ș. a.

După care diplașul de voe de nevoie mai prinde puțin curaj, mănând astfel până

la amădi, când după masă le dice la ficior o Ardelenescă.

După acăsta s'apucă ér de lucru tot cu acel îndemn ca și înainte de amădi, pe când țiganul diplaș e mai môle, dar și ficiorii îl dojenesc mai aspru:

Măi țigane burduhos,
Di-ne ăicala frumos.
Di țigane, ori te lasă,
Ori te dă la dracu-acasă ș. a.

Astfel seceră până sera, când gazda îi conduce acasă, unde le dă o cină la toți căți a luat parte la clacă.

După cină tineretul mai jică câte-va jocuri și apoi se împrășcie fie-care cătră casă.

În 6—10 Dumineci după clacă gazda le plătesce ficiorilor lăutarul (2 diplași) și atunci numai aceia jică, cari au fost la clacă.

Numărul Duminecilor variază, după cum se pôte înțelege gazda cu ficiorii, cari primesc Duminecile ca remunerațiune pentru ziua de clacă.

Crihalma 1897 Iunie 26 st. n.

Ioan Boldea,
învățător.

nistrul de finance, Miquel a devenit vice-president minist-rial (titlul de președinte îl are cancelarul) și șeful de secțiune din ministerul de finance, Pozadowski a devenit ministru de interne imperial. Probabil și cancelarul Hohenlohe se va refraga. Europa așteaptă cu încordare sfârșitul acestei crize ministeriale.

* * *

În sfârșit s'au terminat și peratrările de pace între reprezentanții puterilor europene, ca reprezentanții Greciei și între delegații Porții. Au convenit, ca granița să fie rectificată și Grecia să plătească Turciei 40 milioane floreni în aur ca desdaunare pentru cheltuielile de rebel. Sultanul n'a subscris încă învoielile, ci continuă cu înarmările, ér Grecia încă nu s'a declarat asupra învoelilor, că le primesce sau nu le primesce.

* * *

Împăratul Wilhelm al Germaniei a chemat țilele trecute la sine pe toți atașaii militari cu locuința în Berlin și le-a adus la cunoștință, că Germania deja din anul 1889 începând se înarmăză în secret cu tunuri cu repetiție și acum este terminată înarmarea întregii artilerii cu astfel de tunuri.

S'a străcurat în publicitate încă și o altă scire de înarmare secretă a Germaniei. Infanteria și cavaleria se provide cu puci și carabine nouă automate și de calibrul mai mic.

Scirile acestea au suprins foarte mult pe statele vecine, dar mai cu seamă pe Franța.

Precum se vede nu sunt semne de pace îndelungată.

* * *

Din Constantinopol vin sciri, că tribunalul militar va avea să judece asupra alor 25 studenți turci din școala militară și facultatea de medicină, cari s'au înrolat în partea medicilor tineri cari cer nouă constituție pentru stat și alte reforme menite a reînvia imperiul turcesc.

Până acum cereau reforme numai creștinii, ér acum cer și fataliștii turci. Semne, că Turcia, dacă vrea să mai existe, trebuie să se renoveze.

Dar precum până aci, toate mișcările pentru reforme au fost suprimate prin temnițe și cu moarte, foarte ușor se poate întâmpla acesta și cu tinerii studenți acușai. Până când va merge însă tot așa, nu e greu de prevădut. Turcia va mai exista, în Europa cel puțin, numai introducând reformele cerute de cultura modernă și de umanism.

Conferența dela Cluș în cauza bisericeii române unite.

La 17/29 Iunie a. c. s'a ținut în Cluș o conferență a credincioșilor bisericeii gr.-cat. rom. în cauza luării unei poziții față de mișcările de autonomie ale bisericeii romano-catolice magiare dela noi, carea fără a întreba pe cei interesați, cercă a contopi cu totul biserica gr.-cat. rom. în organismul său de administrație.

Adunarea a fost bine cercetată din toate părțile Metropoliei unite române.

Înainte de deschiderea adunării s'a ținut servit divin, asistând un public numeros. După terminarea serviciului divin s'a deschis adunarea și a ținut două ședințe sub presidența d-lui Alexandru Roman, profesor de limba română la universitatea din Budapesta.

În vorbirile ținute de diferiți oratori s'a accentuat cu deosebire ideea: Biserica liberă în stat liber, și biserica română unită autonomă și independentă în toate privințele de ori care altă biserică din patrie.

În ședința a doua adunarea a primit următorul proiect de rezoluțiune ca

Conclus.

„Clerul și poporul credincios al Provinciei metropolitane române greco-catolice de Alba-Iulia și Făgăraș, întrunit în conferență din ocaziunea mișcărilor pornite pentru organizarea autonomiei bisericeii catolice din Un-

garia, ținută în Cluș la 29 Iunie 1897, enunță ca conclud următoarele:

I. 1. Considerând, că prin actul unirei cu biserica Romei, s'evârșit la 1698—1700, s'a enunțat numai unitatea de credință cu biserica Romei și supunerea față de S. Scaun apostolic, rămânând intacte și nealterate ritual, disciplina, limba liturgică și celelalte instituțiuni de drept public ale bisericeii răsăritene și prin aceste rămânând garantată independența bisericeii române unite de ori-ce autoritate bisericească din patriă;

2. Considerând, că prin bulla pontificelui de piață memoria Piu IX, care se începe cu cuvintele: *Deciesimus Christi*, datată din VI Calendas Decembris a anului 1853 cu prea înaltă încuviințare a Majestății Sale Regelui apostolic s'a reactivat vechia Metropolie românească de Alba-Iulia și s'a declarat de exență pentru toate timpurile de sub orice autoritate a Primatului din Strigoni și a ori-cărei autorități bisericești din patriă ori de aiea;

3. Considerând, că independența această a Provinciei metropolitane de Alba-Iulia și Făgăraș și-a primit garanța sa prin înarticularia ei întâmplată prin articolul de lege XXXIX din 1868;

4. Considerând, că independența această și a aflat expresiunea tactică prin cele două Concilii provinciali din anii 1872 și 1882, apoi prin celebrarea sinodelor mixte și a celor electorale ținute în deosebite timpuri;

5. Considerând, că clerul și poporul român unit a protestat întotdeauna solemn în contra încercărilor continue de ingremiere a bisericeii unite în organismul bisericeii latine din Ungaria și mai virtos din incidentul tendințelor de acest soi manifestate mai cu seamă în anii 1869—1871;

Conferența declară solemn, că stă firm pe bazele de dezvoltare ale dreptului istoric al bisericeii române unite și ține neclintit la condițiunile de existență ale acestei bisericeii: independența, caracterul ei național român și instituțiile sale răsăritene.

În urmare enunță, că credincioșii acestei bisericeii nu pot lua parte la lucrările unui congres autonom comun cu biserica catolică de ritul latin și deodată protestează în potriiva încercărilor de a fi contopită în ori-ce organism străin de dreptul său public, vină acelea încercări din ori ce parte.

II. Paralel cu enunțările de mai sus, conferența urmând exemplele trecutului și mai ales voința clerului manifestată în Sinodul electoral dela a. 1893, nu poate întrelăsa a insista și cu această ocaziune, ca și Provinciei bisericeii unite de Alba-Iulia și Făgăraș să se asigure o organizare autonomică proprie și independentă de ori-ce alt organism autonomic din patriă.

Organismul acestei autonomii proprii și independente îl reclamă:

1. Instituțiile răsăritene, limba liturgică, ritual și disciplina provinciei bisericești de Alba-Iulia și Făgăraș, cari prin faptul unirei au rămas nu numai neatinate, ci chiar asigurate și pentru toate timpurile garantate;

2. Condițiunile de existență și de prosperare a santei uniri în mijlocul neamului românesc, cari numai printr'un organism propriu și independent, în al cărui cadru și elementul luman se și potă ocupa locul cuvenit, se potă ajunge;

3. Echitatea și analogia cu alte biserici din țară;

4. În urmă chiar și articolul de lege XLIII din 1868, care garantază și bisericeii greco-catolice române unite acelaș organism autonomic, de care se bucură confesiunile recepte din patriă

III. Conferența ține a declara, că postulatele ei nu pot să altereze cătuși de puțin legăturile firești, ce izvoresc din unitatea credinței, cu care biserica românească greco-catolică e unită cu biserica catolică de ritul latin din Ungaria, și că aceste postulate nu cuprind nici de cum o abdicare, fie chiar și tacită, dela îndreptățirea ei asupra fondurilor comune ale bisericeii catolice din Ungaria.

IV. Conferența își ține de datorie a da expresiune alipirei sale neclintite către Scaunul apostolic al Romei, apoi de omagiala supunere către Maiestatea Sa împăratul și regele apostolic al Ungariei; în fine de reverință fiască și încredere deplină în arhieriei preasfințiți ai provinciei bisericești greco-catolice române de Alba-Iulia și Făgăraș.

V. Conferența decide a aduce aceste concluse la înalta cunoștință a metropolitului de Alba-Iulia și Făgăraș și a celorlalți episcopi provinciali, cu rugarea: să binevoască a le lua spre știință și eventuală întrebuintare și totodată să întrevină cu totă autoritatea lor la locurile competente pentru realizarea acestor postulate.

Dela „Reuniunea română de musică din Sibiiu“.

La mulțămia, care i-a adresat-o comitetul Reuniunii române de musică din Sibiiu, d-lui Dimitrie Popoviciu, pentru conlucrarea sa strălucită la concertul reuniunii din 16 Iunie a. c., dl D. Popoviciu a înaintat Președintelui reuniunii o epistolă, care fiind de interes public, în urma dorinței sale proprii, se dă prin această publicitate.

D-Sale domnului George Dima, președinte al Reuniunii române de musică

În Sibiiu.

Prin onoarea ce mi-ați făcut de a mă chema să conlucrez alături cu Reuniunea română din Sibiiu de sub presiul și conducerea D-vostre, m'ați măguit deosebit de mult, și nu găsesc destule cuvinte, ca să vă exprim mulțămirea mea. Este a treia-ora în cariera mea artistică, că mă abat cu plăcere din drumul mare și mă opresc în acest drăguț și ales cuib românesc, astăzi cel mai frumos centru de cultură musicală al tuturor Românilor, atât din Regat, cât și din celelalte ținuturi locuite de Români.

Nici nu e nevoie să vă mai asigur, cât de plăcut am fost surprins, regăsim Societatea de musică așa de bine organizată, încât cu ajutorul prea-excelentului Chor, cum și a soliștilor foarte bine pregătiți de a lua cu totă încrederea asupra lor o așa de mare răspundere, am reușit să dăm împreună un Op atât de însemnat și greu, cum este *Elia*, de F. Mendelssohn-Bartholdy, pentru antea-dată în graiul românesc și într'un mod așa de strălucit, cum potă puține societăți din lumea mare, cultă musicală, s'ar pută fali. Eu privesc această predare eminentă a mărețului Oratoriu dramatic ca un eveniment cultural în analele poporului nostru încă tinăr într'ale artelor; și acest eveniment artistic eu îl accentuez cu tot dinadinsul, și aș vrea să fac atenți chiar pe cei din Regat, cu deosebire pe acei ce au pricepere și bunul gust, să se ocupe mai de aproape, și cu mai multă stăruință, și să deede odată un înecut mai hotărât în predarea, în învățarea și aplicarea dramei musicale. Cum mă bucur din suflet, că valoroasa D-vostre Reuniune, fără nici o dotațiune bănească, stă astăzi la așa înălțime, tot așa mi pare de rău, că școalele de musică din Regat, așa dizele Conservatoare de musică și declamație, dotate cu subvențiuni dela Stat mai bune decât cele mai multă din Conservatoare decum din străinătate, acele două școli de musică din București și Iași, în treideci și mai bine de ani de existență n'au fost în stare să înghiebe absolut nimic în direcția cântului de ansamblu; cât despre celelalte neajunsuri, nici mai pomenește, căci atunci ar fi prea multe de înșirat.

— Reuniunea română de musică sibiană a fost mai însuflețită, mai activă; de sigur, că partea leului în această muncă spornică vi-se cuvine D-vostre, cum și inteligenței, bine-voitorei societăți române, care lăsând toate prejudiciile la o parte, alergă cu dragă inimă și se grupează în jurul și sub distinsa D-vostre conducere. Frumosele cuvinte, ce mi le-ați adresat după Concertul Reuniunii, ce mi le-ați adresa de mulțămire, care mi-o trimiteți acum, mă mândresc și-mi umple sufletul de bucurie; eu n'am făcut, decât să-mi dau numai o parte din știința, din puterea mea, pentru reușita splindidă a acestei sârbări musicale. Mă voi bucura și mai mult, dacă bunul prilej ne va întruni iarăși, ca să pășim și mai departe în această sănătoasă cale a cultivei simțimentelor frumoase.

Încât privesc partea remunerației, vă spun drept și cu părere de bine, că nu o primesc; știu, că veniturile Reuniunii sunt mai mult ca modeste, deci să amânăm pe altă vreme răspunsul bănesc. Eu vreau

acum să fac un compromis, și anume: banii, cari mi oferiți, eu îi restituesc Reuniunii cu rugămintea, de a mă prenumera printre membrii ei. Primindu-mă în sânul D-vostre, mă voiu mândri, că fac parte din cea dintăiu și cea mai frumoasă Reuniune de musică.

Primiți, vă rog, domnule președinte, asigurarea stimei și înaltei considerații, ce întotdeauna vă păstrez, și vă rog, aveți bunătatea a împărtăși simțimentele mele de înaltă stimă întregii Reuniuni, pe care aveți distinsa onoare de a o presida și conduce.

D. Popovici Bărlădeanul,

prim Bariton dramatic al teatrelor de operă din Praga, Stuttgart, Bayreuth etc. etc.

Sibiiu, 1897, în luna Iunie.

Dela „Reuniunea femeilor române din Sibiiu“.

Dare de seamă.

Pentru sortitura de obiecte ce se va arangia din partea „Reuniunii femeilor române din Sibiiu“, au mai încurs:

Dela d-na Zoe Petric, protopopăsa în Brașov 5 fl., trimiși prin d-na Agnes Dușoiu.

Dela d-na Virginia Doctor, preotăsa, Hașfalău, 1 fl.

Dela d-na Maria C. Popp, soție de funcționar de bancă, Sibiiu, 1 ținor de jurnale.

Din comuna Cața: Dela d-na Elisaveta Mircea, preotăsa, 1 ștergar țărănesc; dela d-sora Eugenia M. Mircea, 1 ținor de perii; dela d. Maria G. Cabașiu 1 ștergar țărănesc; dela d-na Ana I. Cabașiu 1 merindetă; dela d. Victoria I. Cornea 1 ștergar țăr.; dela d. Elisabeta Cornea 1 merindetă; dela d. Anghelina Bucur 1 merindetă; dela d. Maria Cabașiu 1 ștergar; dela d. Cornelia Sasu n. Ursu 1 merindetă; dela d. Elisaveta G. Lungu 1 ștergar de culme; dela d. Elisabeta I. Lungu 1 ștergar de culme; dela d. Maria Boeriu 1 ștergar de culme; — colectate prin d-sora Eugenia M. Dirvea.

Dela d-na Virginia Doctor, preotăsa, 1 ținor de perii; dela d. Maria G. Cabașiu 1 ștergar țărănesc; dela d-na Ana I. Cabașiu 1 merindetă; dela d. Victoria I. Cornea 1 ștergar țăr.; dela d. Elisabeta Cornea 1 merindetă; dela d. Anghelina Bucur 1 merindetă; dela d. Maria Cabașiu 1 ștergar; dela d. Cornelia Sasu n. Ursu 1 merindetă; dela d. Elisaveta G. Lungu 1 ștergar de culme; dela d. Elisabeta I. Lungu 1 ștergar de culme; dela d. Maria Boeriu 1 ștergar de culme; — colectate prin d-sora Eugenia M. Dirvea.

Dela d-na Eugenia R. Petric, soție de cassar, Sibiiu, 1 tacam de argint, pentru pesce.

Dela d-sora Teresa Pipoș, Sibiiu, 1 milieux brodat, și 1 service de liqueur.

Dela d-sora Ida Pipoș, Sibiiu, 1 service de mocea pentru 6 persoane.

Dela dl Ioan Băilă, student, Sibiiu, 1 service pentru fumători, sculptat.

Dela d-sora Iuliana Dancăș, Rășinari, 1 casetă brodată pentru mănusi.

Dela d-sora Aurelia Roșca, Fizeș-Sânpetru, 1 perină de divan, brodată.

Dela d-sora Mariora Pătrușiu din Șepreus 1 ștergar decorativ, 1 cursor brodat și 1 saculeț pentru părete.

Dela d-sora Emilia Petrușiu din Șepreus 2 tablete.

Dela d-na Maria Moldovan, protopopăsa în Mediaș, 1 covor, industr. de casă.

Dela d-sora Ida Serafin, comerciantă în Sibiiu, 1 perină de divan, brodată.

Dela d-na Sofia Cosmuța n. Bechnitz, Sibiiu, 2 ștergare românesce.

Din Seliște: dela d. Maria Stoica, 1 față de masă, industr. de casă; d. Agapia Vulc, 1 pachiol; d. Maria P. Comsa, 1 păreche șurte seliștenesce; d. Maria Borcia 1 cămășuță țărănescă; d. Elisabeta Herța și Ana Neamtu 1 iie seliștenesce; d. Marina Lupas, 1 saculeț țărănesc; d. Ana Herța Lupas, 1 saculeț țărănesc; d. Maria Andrásy, 1 merindetă; d. Paraschiva I. Comsa, 1 cămășuță țărănescă; d-nul Simeon Simioneti, pantofar. 1 păreche de ghețe de copii; d. Paraschiva Jurca, 1 ștergar țărănesc; d. Paraschiva Herța, 1 merindetă; d. Paraschiva Lăpădat, 1 merindetă; d. Ana Chirca, 1 merindetă; d. Elisaveta N. Beju, 1 merindetă; d. Ana Schitea, 1 merindetă; d. Elena Gogonea, 1 ștergar, industr. de casă; d. Sora Popa, 1 merindetă; d. Paraschiva Lăpădat, 1 merindetă; d-na Elisaveta Beju, pânăz (1 1/4 m., ind. de casă); d. Paraschiva D. Roșca, material pentru un saculeț; d. Paraschiva D. Chirca, 1 merindetă; d. Ana Dumitru Ghibu, 1 batistă țărănescă, brodată; d. Stana Popa, 1 batistă țărănescă brodată; d-na Ana V. Popa, 1 merindetă; d. Paraschiva I. Hașigan, 1 ștergar, industr. de casă; d. Maria Sora

1 ștergar, industrie de casă; d. Marina Hira, 1 merindetă; d. Maria Ior. Roșca, 1 ștergar ind. de casă; d. Ana Popa, 1 față de perină țerănescă; d. Stana Popa, 1 merindetă; d. sora Cornelia Stoica, inv., 1 cămașută pentru băieți, — colectate prin d-sora Cornelia Stoica.

Dela d. Valeria Tanco, profesora, Năsăud, 1 cursor, ind. de casă.

Din Hașfalău: d-sora Victoria E. Doctor a colectat dela d. Elena A. Doctor, o taviță p. lampă; d. Victoria E. Doctor o țititoare de perii; d. Emilia A. Doctor o perință pentru ace; dela țerancele: Ana Soanea, Veronica Soanea, Ana I. Lăpădat, Mărinca Lăpădat, Maria Z. Coman, Maria N. Coman, Florica P. Morariu, Ana Cosma, Ioana D. Drăgiciu, Ioana Larga, Ana Teanea, Ana D. Morariu, Maria Mihaiu, Ioana Savu: câte un ștergar țerănesc; dela țerancele: Veronica Căpătină, Maria Ponciu, Răfăla Coman, Ana I. Lăpădat, Ioana Felegian, Ana I. Tesculă, Ana G. Tesculă, Paraschiva Tesculă, Maria N. Ponciu, Maria Savu, Diana Maior, Maria Solomon, Veronica Mihu: câte o merindetă.

Dela d-sora Vióra Eug. Ignat, Beiuș, 1 garnit, brodată p. canapea.

Dela d-sora Eug. Iovescu, profesora, Sibiu, 6 ștergare, industrie de casă.

Dela d-sora Măriora Balteș, elevă a școlii „Reun. femeilor rom.” Sibiu, 1 ștergar brodat, și o tăviță brodată p. lampă.

Din Nădășelul-ung.: d-sora Maria C. Drăgan, a colectat: dela d-sora Maria C. Drăgan, 1 servietă brodată, dela d. Maria Pop, inv., d. Raveca Drăgan, soție de notar, d. Maria Toșa, Maria Costea, Nastasia Fodor, Nastasia Mocan, Nastasia Farago, Todosia Câmpăan. Nastasia Cadiș, Ana Cadiș, Veronica Toșa, Ana Moldovan, Nastasia Lăpușan, Maria Farago, Todosia Farago, Nastasia Gilăuan, Florica Farago, Maria Broica, Nastasia Farago, Onița Toșa, Nastasia Toșa, Maria Farago, Ana Câmpăan, Dochița Toșa, Maria Galoș: câte un ștergar, industrie de casă.

Dela d-sora Tinica Păcurariu, Sibiu, 1 mapă de scris, brodată.

Dela d-sora Alma Păcurariu, Sibiu, 1 coșuleț brodat, pentru prăjituri de ceai.

Dela d-na Irina Bardosy n. Nistor, soție de insp. școl. pens., Sibiu, 3 dantele croșetate p. perini.

Dela d-sora Valeria Bardosy, Sibiu, 1 milieux brodat.

Dela d-sora Sabina Brote, Sibiu, 1 tabletă brodată, p. masă de salon.

Dela d-sora Angela Pletos, Năsăud, 1 etagieră pentru verandă, arsă și pictată.

Dela d-sora Măriora Spătariu, Verșeț, o perină brodată, p. canapea, 1 cadru brodată, p. fotografie și 1 țititor croșetat, pentru burete.

Pentru toate aceste prețioase contribuiri rugăm și pe această cale pe generoșele donatoare și donatori, să primescă expresiunea căldurii noastre mulțămiri.

Biroul reuniunii femeilor române din Sibiu.

Sibiu, în 24 Iunie, 1897.

Maria Cosma m. p., Dr. N. Vecerde m. p.,
presidentă. secretar.

Din România.

Ameliorarea stărei sănătății Principelui Ferdinand, moștenitorul de tron, continuă. Fiind clima dela Cotroceni puțin priincioasă convalescenței Alteței Sale, îndată ce va fi cu putință, probabil va fi transportat de acolo, la Sinaia ori aiurea.

În Octombrie a. c., se va ține la Berlin un congres internațional pentru combaterea leprei.

Ministrul de interne a delegat pentru congresul acesta pe domnii doctori Babeș și Kalinder; administrația spitalului Brâncovenesc pe domnii d-ri Petrini-Paul și Kalinder.

În timpul din urmă s'au întâmplat mari inundații. Pentru ajutorarea încâtva a celor păgubiți de tot, societatea centrală agricolă a subscris 10,000 de lei. Comunicația încă a fost întreruptă în multe părți din cauza acestor inundații.

Noutăți.

Din cauza santei sărbători a „Nasc. S. Ioan Botez.”, numărul proxim al fôiei noastre va apăre numai Joi în 26 Iunie st. v. a. c.

Bôla Monarchului. La bursa din Viena și în unele părți ale orașului s'a răspândit vestea, că Monarchul ar zăcea bolnav. S'a constatat însă, că Maj. Sa se află perfect de bine. Dilele din urmă a acordat și audienții, ăr alaltieri a plecat la Ischl.

Archiducele Lipot Salvator, cu familia a sosit în 27 a curentei în Wörishofen și întrebuințază cura lui Kneipp.

Iubilenul reginei Victoria. Regina Victoria a primit Sâmbătă omagiile membrilor casei de jos. Aușind regina, că cu privilegiul acela, din cauza unei neatenții nu toți membrii au fost de față, și astfel nu toți au avut privilegiul să o vadă, a acordat o nouă primire a respectivilor deputați și soțiilor lor, pe ași după prânz în Windsor.

Archiducele Iosif a fost numit din partea universității din Cluș, doctor de onoare. Archiducele a primit distincția enunțând la timpul său, că pentru primirea diplomei va merge la Cluș în persoană. În 6 Iulie — se ăice — că archiducele va călători în scopul acesta la Cluș, unde se fac pregătiri pentru o primire cuviincioasă.

Regele Siamului a plecat din Budapesta Mercuri sêra. La gară a fost însoțit de ministrii Perczel și Darányi. Cu privilegiul petrecerii sale în capitala ungară, a distins pe mai multe notabilități cu diferite orduri. Intre cei distinși sunt ministrii: Bánffy, Perczel și Darányi.

Dar pentru biserică. Locuitorii George Mircea și soția sa Elisabeta din Cața (pp-Cohalmului) au dăruit pe sêma bisericii noastre gr.-or. rom. din Țelina (pp. Sighișorei) un rând de vestimente bisericesci, de cari biserica avea mare trebuință. Primescă deci pentru acest dar mărinos căldurôse mulțămiri, dorindu-le deplină sănătate și viață îndelungată, ca să pôtă face încă multe fapte bune pentru mênțuirea sufletului lor și a deapropelui.

Țelina, 15 Iunie 1897.

În numele parochienilor:

N. Brânduș,
învțător.

Examen. În comuna Alun s'a ținut examenul la 4 Maiu, sub conducerea parochului Iosif Suciu fiind prezenți 18 școlari, invțător Spiridon Popa, rezultatul examenului îndestulitor.

În Cincis s'a ținut la 14 Maiu, prezenți 20 școlari, sub conducerea adm. protopresbiteral Avram Stanca, invțător Stefan Aruncutean, rezultatul îndestulitor.

În Boz s'a ținut la 20 Maiu, sub conducerea parochului din Zlasti, Leontin Ungur, prezenți 30 școlari, invțător Ieronim Ungur, rezultatul îndestulitor.

În Petrila, parochia de sus „Gergani”, s'a ținut la 23 Maiu a. m., sub conducerea adm. protopresb. fiind de față ambii preoți de acolo și public numeros, prezenți 37 școlari, inv. Simëon Albu, rezultatul examenului clasificat de bun.

În Petrila, parochia de jos „Brad”, s'a ținut examenul tot sub conducerea adm. protopresb. dela 1 ôră p. m., fiind școlari prezenți numai 16 la număr, rezultatul examenului slab.

În Baia lui Craiu Toplitia cu filielele s'a ținut la 9 Maiu, invțător Ioan Pop, prezenți 15 școlari, rezultatul bun.

În Băraști s'a ținut examenul la 27 Maiu, sub conducerea adm. protopresb. fiind prezenți 56 școlari, invțător George B. Reitescu, care a dovedit un rezultat fôrte bun.

În Nucșora s'a ținut examenul tot în 27 Maiu, sub conducerea parochului Zacharie Muntean, din Sălasiu, prezenți 25 școlari, invțător Ioachim Cerbicean, rezultatul după împregiurări a fost îndestulitor.

În Ohaba de sub pêtără, examenul s'a ținut la 28 Maiu, sub conducerea adm. protopresb., prezenți 31 școlari, invțător Iosif Armean, examenul a fost bun.

În Sânpetru s'a ținut examenul tot în 28 Maiu, sub conducerea adm. protopresb., prezenți 63 școlari și public numeros, invțător Nicolau Păcurariu, spor bunșor.

În Petroșeni s'a ținut examenul la 6 Iunie, sub conducerea adm. protopresb. fiind prezenți 29 școlari, invțător George Șandru, de față o mulțime de popor de rînd și inteligență, examenul a fost bun.

În Livezeni s'a ținut examenul la 24 Maiu, sub conducerea adm. protopresb., prezenți 19 școlari, invțător Dumitru Savu din Sebeș, care deși în etate înaintat și postul și l'a ocupat numai prin Ianuar, totuși a arătat un spor bun cu școlarii sei și poporul a fost mulțămît cu d-sa.

Diletanții meseriași români din Sibiu. Invță la „producțiunea teatrală” împreună cu joc, ce se va arangia Sâmbătă, în 28 Iunie (10 Iuliu) 1897, în pavilionul dela „Hermannsgarten”. Venitul curat e destinat în scop filantropic. Inceputul la 8 ôre sêra, sala e eluminată cu lumină electrică. Prețurile de intrare: locul I.: domnii 80 cr., damele 60 cr., familia a 3 persoane 1 fl. 50 cr. — Locul II.: domnii 60 cr., damele 40 cr., familia a 3 persoane 1 fl. 20 cr. Biletele de intrare se capêtă dela 4 Iulie n., la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, str. Poplăcii nr. 15, la „Librăria archidiececană”, str. Măcelarilor nr. 45 și sêra la cassă. Suprasolviri se primesc cu mulțămîtă și se vor cuita pe cale diaristica.

Programa: „Un secret”, vodevil în 4 acte, traducere de dōmna Zoti Hodoș.

Persoanele: Ioan Milescu, consilier, dl Ioan Morariu; Octavia, soția lui, d-sora Aurelia Bogorin; Marta, nepôta lor, d-sora Maria Costea; Valeria, nepôta lor, d-sora Elena Popp; Dr. Vasile Scarlat, dl Vasile Medrea; Cornel Haralampie, dl Iosif Chidu; Lidia Valean, balerină, d sora Eugenia Călborean; Alex. Zorilă, locotenent, dl D. Zickeli; Jean, servitor, dl Demetriu Axente; Măriuca, servitôre, d-sora Paraschiva Stanciu; un chelner, * *. După producțiune joc.

NB. Acei Preastimați Domni, cari din erôre nu vor fi primit invțare specială, sunt rugați a se considera prin acêsta de invțați.

Catastrofa dela Colomea. Din Lemberg sosesc sciri teribile despre catastrofa din Colomea. Cassa postală de pe tren a fost găsită. Intre cei scăpați în viață e și Felix Löwenstein și soția medicului de regiment Zeiler pe care soțul ei a aruncat-o pe ferăstră în momentul suprem. Zeiler a căcut jertfă. Unele foi aduc scirea, că numărul morților e 9, ăr a celor vulnerați 12. Podul a fost mănănat de apă cu desăvêșire. Lângă pod se află casa de vamă a orașului, care s'a umplut de apă. Păzitorul s'a urcat în pod de grôza primejdiei, de acolo a vêdut trenul apropiindu-se. Atunci podul nu mai era. Păzitorul sbera din răspuseri să oprască trenul, dar graiul nu i s'a auzit. Deși rîul Kozaczovska a scăcut cu 1 metru, locomotiva tot nu e vizibilă încă. Mașinistul a căru cadavru a fost găsit, avê mâna înțepenită pe signal. Încă 20 de pasageri lipsesc. Din incidentul catastrofei Maj. Sa a dat din cassetă proprie 2000 fl. pentru păgubiții din Colomea, pentru ceialalți păgubiți a trimis 1000 fl. Locoțiitorul a dat păgubiț lor prin catastrofă 1000 fl. din fondul menit spre acest scop.

Chelnerii contra bacșișului. Abdicarea de bacșiș de mult îi preocupă pe chelnerii din Budapesta. Ei țin a fi dejositor să primescă bani de cînste pentru-că din pricina acêsta stăpânii lor, computând bacșișul nu le dau simbrie bună. În Helveția și în America întrêgă s'a șters bacșișul. O parte a chelnerilor a renoit mișcarea în acest scop. Ei vrêu simbrie cînstită, și ștergerea bacșișului. Au lansat apeluri în scopul întruniri în o adunare monștră, în dîile aceste.

Pod surpat. Intre comunele Soborsin și Valea-mare s'a surpat dîile trecute podul ce duce preste Murêș. Doue care încărcaute cu sare treceau tocmăi peste pod, când aceșta s'a ruinat total îngropând sub el carele și pricinuind rane grele căraușilor.

Invțare. Coratoratul bisericesc gr. cat. din Felfălau invță la sântirea bisericii celei noue ce se va îndeplini Duminecă în 11 Iuliu st. n. 1897, cu care ocaziune se va arangia și o petrecere cu dans. Prețul întrării: de persoană 50 cr., de familie 1 fl. v. a. Venitul curat este destinat în favorul santei biserici. Inceputul la 4 ôre p. m. NB. Prea stimatele familii în timpul petrecerii sunt avisate la proviziunea proprie. Ofertele marinimôse se vor primi cu mulțămîtă și se vor cuita pe cale diaristica.

Din public. *)

Redacțiunei „Tribunei !”

Publicând în „Telegraful Român” de ași „Cuvêntul de rēmas bun” al meu, nici pe departe nu m'am gândit la „Tribuna”, ca ea să reproducă, voinđ tocmăi prin faptul, că m'am dus la „Telegraful”, a arăta disprețul meu față de conducerea „Tribunei”.

Permițându-vê a reproduce din „Telegraful”, ați făcut-o din una dintre aceste dōue considerațiuni: prostie ori înșelătorie. Căci, sêu nu simțiți dojana-palmă, ce v'am dat-o alegēdu mi pentru „Cuvêntul de rēmas bun” „Telegraful Român”, ăr nu pe voi, cari maltratați cu penițe hârtia și o mazăgăliți cu cernelă, sêu ați făcut-o din înșelătorie, voinđ a arăta publicului, că nu vê disprețuiesc, voinđ a vê face reclamă cu numele meu.

Alegeți dar dintre aceste dōue considerațiuni una care vê place: prostie, ori înșelătorie.

Ăveți la urma urmelor cel puțin atâta cînste și publicați și presenta scrisôre rectificătore.

Primiți ce credeți că vê păstrează.

Sibiu, 1 Iunie n. 1897.

G. Augustini.

P. S. La Dl Păcășan nu se refer aceste șire.

Mulțămîtă publică.

Cu ocaziunea convenirii sociale împreună cu producțiune teatrală ținută la 15/27 Aprilie a. c., (a 3-a și de Pasci) în localul școlii gr.-or. din Veneția inferiôră a binevoit a suprasolvi:

Domnii: George Comaniciu, notar 80 cr. și Virgil Pop, paroch 80 cr., din Veneția inferiôră. Emil Pop, notar 80 cr., Valeriu Sasbeș, practicant de notar 50 cr., ambii din Șinca veche. George Pop, notar 30 cr., Nicolau Băta, magistru postal 30 cr., din Perșau. Ión Popița, paroch în Comana inferiôră 1 fl. 10 cr., Dumitru Bărbat, paroch în Șercăița 30 cr., George Comșa, invț. în Comana superiôră 30 cr. și Ehrenvald Adolf comersant în Veneția inferiôră cu 30 cr.

Prea stimaților domni, ca contribuenți li-sê exprimă și pe acêsta cale adâncă mulțămîtă pentru aceste solviri și întreg onoratalul public, care a participat la acêsta convenire.

Venitul curat, subștrăgēdu-se spesele, a fost de 10 fl. 42 cr., v. a., care a încurs în fondul școlii.

Veneția inferiôră, în 20 Aprilie 1897.

Mateiu Mateiu,
invț. dirig.

*) Pentru cele publicate în rubrica acêsta redacțiunea nu este responsabilă.

Mătasă-foulard dela 60 cr. până la fl. 3.35 de metru — japoneză, chineză etc. în cele mai nouê mostre și colori, precum și mătasă-Henneberg nêgră, albă și colorată dela 45 cr. până la fl. 14.65 de metru, lucie, vârgată, mostrată, damast etc. (circa 240 calități diferite, 2000 colori și dessinuri etc.). Mărfurile comandate precum și mostrele le expedieză cu întôrccarea poștei în casă, franco și scutite de vamă, fabricile de mătasă din Zürich ale lui G. HENNEBERG, (furnisor de curte c. și r.). Scrisorile adresate în Elveția sunt a se provede cu marcă de 10 cr., cărțile postale cu 5 cr. Comandele scrise în limba română sê execută punctual. [46] 4

3562/97 Szám.
polg.

[85] 1—3

Hirdetmény.

A nagy-szebeni kir. törvényszék részéről közzétetik, hogy Récsé község határának általános tagosítása megengedése feletti tárgyalást Krauss József birtokos kérelme folytán elrendelte és annak hatánapul 1897. évi augusztus hó 10-ik napját d. e. 9 órákor a részei községi irodába kitűzte.

Ezen tárgyalásra az összes érdekelt birtokosok azon megjegyzéssel idéztetnek meg, hogy az arra meg nem jelenő birtokosok a tagosításba beleegyezőknek fognak tekintetni.

A nagy-szebeni kir. törvényszéknek 1897-évi június hó 18-án tartott üléséből.

Phleps Frigyes,
h. elnök.

Sebestyén,
jegyző.